

Instruktörsrollen

Det finns lika många ledartyper som det finns ledare eftersom det är personligheten som styr hur man handlar i olika situationer. Alla människor har positiva och negativa sidor och målet måste vara att utveckla det som är bra och försöka att minimera det som är mindre bra.

En bra ledare är någon som:

- * Skapar en miljö där motiverade människor trivs.
- * Väcker engagemang genom att visa förtroende, medansvar och uppskattning.
- * Vänder opposition till gemensamma ansträngningar.
- * Lyssnar och är lyhörd för andras idéer
- * Känner av stämningarna i gruppen.
- * Förmår att anpassa sig.

Hur tycker **du** att en bra ledare skall vara?

Ledarskap innefattar många olika kvaliteter och kunskaper och är därför något mycket komplext. En av grundförutsättningarna för att just du skall bli en bra instruktör är att alltid utgå ifrån dig själv, din egen personlighet och dina egna förutsättningar. För att kunna göra det krävs att du känner dig själv.

Tag fram din styrka och utstrålning och lita på dig själv! Erfarenhet är ett viktigt nyckelord i ledarrollen. Det räcker inte med att vara en bra pedagog och en duktig ledare, man måste även ha stor erfarenhet av ämnet man skall undervisa i. Någon som utstrålar ett självklart kunnande väcker alltid respekt och får elevernas öra. Ju mer man kan desto mindre behöver man "bevisa" för eleverna. Med tiden kommer du även att utveckla din egen undervisnings-stil. Ju mer man lär sig ju mer möjligheter och infallsvinklar ser man och ju lättare blir det att vara självklar i sin ledarroll.

För att kunna hantera rollen som vallhundsinstruktör måste du ha både teoretisk och praktisk erfarenhet av hunddressyr och vallning. För att sedan kunna förmedla denna kunskap behöver du veta hur människor betar sig och fungerar såväl psykiskt som socialt.

Att leda en vallhundskurs innebär många positiva och trevliga upplevelser, men det medför också ett stort ansvar i många avseenden. Som instruktör har du ett mycket stort inflytande över dina elever. Det är därför alltid viktigt att uppträda korrekt och föregå med gott exempel. Som instruktör är du normbildande, dvs. det är du som bestämmer vad som är tillåtet, inte bara genom det du säger utan även genom ditt sätt att agera. Du är vallhundskubbens ambassadör, din kunskap och ödmjukhet i förhållande till vallningen är avgörande för hur du kommer att lyckas. Att lyckas innebär inte att du ska lära dina kursdeltagares hundar att valla utan att du skapar förutsättningar för dina elever att själva utnyttja och ta tillvara de förutsättningar just deras hundar har.

”En ledare är som bäst när folk knappt vet att han existerar.
Inte så bra när folk lyder och hyllar honom.
Sämre när folk avskyr honom.
Men om en god ledare, som föga säger när hans arbete är utfört
och hans målsättningar uppnådda kommer folk att säga
"Vi gjorde det själva!"

Lao-tsi omkr. 500 f.kr

Krav och förväntningar

Det ställs en hel del förväntningar på en instruktör. Kraven varierar från situation till situation. Kraven och förväntningarna kan komma från en rad olika håll, i olika grad kommer dessa att påverka dig som instruktör. Kraven kan exempelvis komma från:

Deltagarna

Make, maka, föräldrar

Lokalklubben

Utbildningskommittén

Andra instruktörer i klubben

För att kunna möta de krav och förväntningar som ställs bör du vara:

Väl insatt i vallningens grunder

Organisatör

Beslutsfattare

Ansvarsfull

En förebild

Lugn o trygg

En kompis

Fixare

Glädjespridare

Ett föredöme i vallning

Dessutom bör du ha förmåga att inte ta alla dessa krav för allvarligt, eftersom självdistans och humor uppväger det mesta...

Kroppsspråk

Som instruktör måste du ständigt vara observant på de signaler och synpunkter som deltagarna på kursen ger dig. Förutom att kursdeltagarna talar om hur situationen upplevs så förmedlar de också en hel del signaler genom sitt kroppsspråk. En elev som ler och nickar uppfattar du som positiv och tror att han delar din uppfattning, medan en elev som tittar bort kan verka oengagerad och uttråkad – ingendera behöver dock stämma med hur eleverna känner och uppfattar situationen. När du kommunicerar med dina ”kursare” är ditt kroppsspråk i högsta grad avgörande för hur ditt budskap kommer att uppfattas. Se alltid den du pratar med i ögonen, och pratar du till en hel grupp så försök få ögonkontakt med alla. Kroppshållning, gester, mimik och andning är andra exempel på delar av ditt kroppsspråk som ständigt förmedlar signaler till din omgivning. Du når alltid bäst effekt om ditt kroppsspråk och det du säger förmedlar samma budskap.

Instruktörens olika faser

Sett ur ett längre tidsperspektiv förändras och utvecklas rollen som instruktör. Som ny instruktör håller man sig oftast till det man lärt sig på kurser och är ivrig att få omsätta sina teorier och erfarenheter i praktiken. Nya instruktörer planerar ofta mycket och lägger ner mycket energi och entusiasm på sitt arbete. Har man som instruktör en bra planering att bygga sin undervisning på är det lättare att själv analysera resultatet, och gå vidare i sin egen utveckling. Även den erfarne ledaren planerar givetvis, men har lättare för att anpassa undervisningen efter situationen, utifrån hundarnas och förarnas förutsättningar samt de yttre omständigheterna. Genom egen praktik och problemlösning utvecklas man som instruktör.

Förutsättningar

När du träffar en ny grupp människor är det en fördel om du snabbt kan bedöma hur undervisningen skall anpassas till gruppens och individernas erfarenhetsnivå. Det är dock lätt att felbedöma människors förmåga genom att döma för tidigt. Ge alla hundar och förare en ärlig chans att visa vilka de är. Engagera dig i alla och försök ta reda på dina elevers yttre förutsättningar till träning hemma. Om eleverna bara tränar vid kurstillfällena har de liten chans att lyckas. Det kan inte nog understrykas hur viktigt det är att de har möjlighet till regelbunden träning. Försök att lyfta fram det positiva i alla hundar utan att för den skull överdriva hundens kapacitet.

Kommunikation

För att förstå varandra måste man kommunicera på samma våglängd. Det är din uppgift att försöka anpassa dig till en lämplig nivå.

Här kommer några exempel på hur du kan gå till väga:

- * Tala ett enkelt språk utan en massa fackterminologi
- * Använd bildspråk för att förstärka ditt budskap.
- * Sök liknelser som är nära vardagen
- * Berätta om känslomässiga upplevelser
- * Förstärk talet med ditt kroppsspråk
- * Tala klart och tydligt
- * Variera röststyrkan
- * Använd korta, klara instruktioner. Långa tillkrånglade instruktioner förvirrar.
- * Titta på lyssnarna och låt blicken stanna vid de enskilda deltagarna, lyssnaren får då en känsla av att vara speciellt uppmärksammas.
- * När du gett en instruktion bör du förvissa dig om att ditt budskap nått fram samt ge tid till frågor.

Som instruktör måste du vara en god lyssnare för att kunna lära känna dina elever. När du styr dialogen skall du alltid ställa frågor så att du undviker att få ett ja eller ett nej till svar. Du får då en möjlighet att få en uppfattning om deltagarna, deras förväntningar, förutsättningar och mål med kursen.

Kom ihåg att du finns till för dina elever, inte tvärt om!

Här kommer några väl valda ord:

*"Om jag vill lyckas att föra en människa mot ett bestämt mål,
måste jag först finna henne där hon är och börja just där.
Den som inte kan det, lurar sig själv när hon tror, att hon kan hjälpa andra.
För att hjälpa någon måste jag visserligen förstå mer än vad hon gör,
men först och främst förstå vad hon förstår.
Om jag inte kan det så hjälper det inte att jag kan och vet mer.
Vill jag ändå visa, hur mycket jag kan, beror det på att jag är fåfäng och högmodig
och egentligen vill bli beundrad av den andre istället för att hjälpa honom.
All äkta hjälpsamhet börjar med ödmjukhet inför den jag vill hjälpa
och därför måste jag förstå att detta med att hjälpa inte är att vilja härska utan att vilja tjäna.
Kan jag inte det så kan jag heller inte hjälpa någon.*

Sören Kirkegaard, filosof, 1813-1855

Att undervisa

Sättet att lära ut vallningens mysterium har varierat sedan början av 70-talet. I dag tar vi hjälp av häftet *Välkommen på vallhundskurs* av Lena Karlsson. Vår viktigaste målsättning som instruktör är att ge kunskap så att våra elever har förutsättningar att träna hemma. Om det sedan tar ett eller två år för dem att nå sina mål kan vi oftast inte styra. Vårt grundläggande mål är inte att ta fram VP-, eller tävlingshundar utan målet är att få fram fler fungerande hundar hemma på våra lantbruk.

Du skall tänka på att lära ut på ett för dina träningsdjur skonsamt sätt, det går att göra många övningar där djuren är instängda i en fålla! Tänk på att många ögon är riktade mot vår verksamhet! **(Se SKKs policy för djurhantering vid vallningsträning av hund. Flik 7 "Bilagor)** Försök att göra dina instruktioner korta, tydliga och intresseväckande. Varva teori och praktik samt tänk på att övning ger färdighet.

Vad, varför och hur

Vi måste inse att varje elev och hund är unika individer som har olika förutsättningar att ta sig till målet. Detta ställer särskilda krav på dig som instruktör. För att undervisningen skall vara intressant och givande måste du veta vad du gör, varför du gör det och hur du gör det. En väl planerad och genomtänkt kurs kräver kunskap som du senare omvandlar till praktisk undervisning. För att kunna svara på frågorna: vad, varför och hur måste du ha kunskaper i:

Vad? Ämneskunskaper – hit hör gedigna kunskaper i vallhundsträning, god allmän hundkunskap, kunskaper om får och deras beteende samt erfarenheter av olika tekniska hjälpmedel

Varför? Pedagogik – varför undervisar jag som jag gör, vad leder detta till? Varför har jag valt att lägga kursens tonvikt som jag gjort? Varför har jag valt just den målsättning jag har?

Hur? Metodik – vilka metoder skall du använda på just den här hunden i den här situationen.

Utvärdering

En förutsättning för att kunna gå vidare är att avslutningsvis summera vad som gjorts. Avsluta därför kurstillfällena med att ge eleverna hemläxor och ställ frågor om hemläxan så att du verkligen förvissar dig om att dina elever förstått vad du menar och tränar rätt hemma tills ni träffas nästa gång. Efter kursen är det bra om du tar som vana att fundera över:

Vad gjordes under träningspasset?

Varför blev det som det blev?

Hur skall jag förbättra detta till nästa gång?

En bra idé är att anteckna små detaljer från kurstillfället samt vilka olika läxor du gett dina elever. Om dina elever uppfattar dig som glömsk och oengagerad har din roll som instruktör blivit ordentligt naggad i kanten. Om du, nästa gång ni träffas, istället frågar hur det gick med den trasiga traktorn, sjuka dottern eller kalvsjuka kon så ger det dina kursare en positiv känsla av att du bryr dig om honom/henne personligen. Din ledarroll förstärks när du vet precis vilken läxa du gett din elev och slipper fråga "få se vad var det du skulle träna på tills idag"? Var ödmjuk och inse att du alltid måste våga utvärdera dig själv om du vill utvecklas och bli en bättre instruktör. Ett sätt att utvecklas är att gå på de kurser som SVaK erbjuder, ett annat är att rådfråga och diskutera med andra mer erfarna instruktörer. Kom ihåg att du aldrig bli fullärd, utan varje ny undervisningssituation ger ett tillfälle att utveckla din instruktörsroll.

Undervisningsfunderingar:

- * Jag gör allt jag kan för att skapa förtroende mellan mig och mina elever.
- * Jag lär känna mina elever – namn, bakgrund och andra intressen.
- * Jag lyssnar mer än jag pratar.
- * Jag jobbar utifrån mina elevers mål med sina hundar.
- * Jag är tydlig i mina instruktioner.
- * Jag försöker överföra att vallning är någonting fantastiskt.
- * Jag respekterar mina elever.
- * När jag pratar har jag ögonkontakt med den jag pratar med.
- * Jag är alltid mig själv.
- * Jag motiverar och peppar mina elever.
- * Jag ser möjligheter i stället för begränsningar
- * Jag försöker alltid vara ärlig.
- * Jag försöker ge alla lika mycket utbyte av kursen och favoriserar inte vissa hundar eller raser.

Positiv inlärningsmiljö

I en inlärningsmiljö präglad av ordning, trygghet och harmoni finns grunden för att stärka våra kursdeltagares självförtroende. Självförtroendet ökar när man märker att man klarar uppgiften, och grunden för att utvecklas är att man tror på sig själv. Därför är det viktigt att stegra svårigheterna successivt för att därigenom ge elever och hundar en rimlig chans att lyckas med sina uppgifter. Om man dessutom lyckas skapa en sådan stämning i gruppen att eleverna känner att det är accepterat (och odramatiskt) att trots detta misslyckas ibland så har man lagt grunden till vidare framsteg.

Lycka till med kursen!